

Un 44% dels estudiants de grau o màster provenen de famílies amb ingressos alts

La meitat dels universitaris viuen a casa dels seus pares, que en un 52% dels casos són els principals finançadors de les despeses dels estudis

24.05.2016 | 17:20

L'autor de l'informe Via Universitària, Antonio Ariño ACN

ACN Un 43,6% dels estudiants de grau o màster provenen de famílies amb ingressos alts, mentre que els de nivell socioeconòmic més baix representen el 29,8% i els considerats de classe mitjana, el 26,7%. A més, el 52% dels universitaris viu a casa dels seus pares, i en la mateixa línia, els progenitors són el principal finançador

de les despeses dels estudis en un 51,8% dels casos. Són xifres destacades de l'enquesta Via Universitària que han presentat aquest dimarts la Fundació Jaume Bofill i la Xarxa Vives d'Universitats. L'informe avalua diferents indicadors socioeconòmics i acadèmics dels estudiants de 19 universitats de Catalunya, les Illes Balears, el País Valencià, Andorra i Perpinyà.

En concret, els alumnes de grau de classe alta són el 43,4%, mentre que el 29,6% provenen de famílies amb ingressos baixos i els de nivell mitjà són el 26,9%. Als màsters, la presència d'estudiants de classe alta és lleugerament superior, arribant al 44,7%. Els de classe baixa i mitjana són un 31,1% i el 24,2%, respectivament, als màsters.

D'aquesta manera, en ambdues etapes universitàries hi ha més presència d'estudiants provinents de famílies amb ingressos baixos que de classe mitjana. Aquest fet pot venir donat per l'accés a la universitat de persones més grans de 25 anys, que precisament no van poder pagar-se els estudis quan en tenien 18, tal com ha indicat la coautora de l'informe, Elena Sintés.

"Tenim una sobrerepresentació i predominança de la classe social alta a la universitat, però tot i així, és important destacar que també hi ha estudiants de classe mitjana i especialment de classe baixa", ha assenyalat Sintés. En aquest sentit, ha afegit que "malgrat encara no s'ha arribat a la igualtat en termes absoluts" s'està "caminant" cap a un model més equitatiu "perquè s'està obrint cap aquests nous estrats socials més baixos".

De l'altra meitat dels universitaris que no viuen amb els seus pares, un 23,3% ho fa en un pis llogat amb diverses persones i un 10,3% en un habitatge en propietat. En aquest aspecte, les residències universitàries o els col·legis majors representen tan sols l'1,9% dels casos.

Pel que fa al finançament, els qui no tenen la família com a principal suport econòmic per pagar els estudis, es financen treballant durant el curs en un 22,8% dels casos i el 5,7% durant les vacances. Les beques suposen el principal ajut per sufragar els costos universitaris en un 12,8% dels enquestats i els préstecs bancaris, un 0,7%. A banda, en més de la meitat dels casos, els pares també són qui paga l'habitatge, l'alimentació, la roba, el telèfon o l'Internet dels seus fills estudiants, d'acord amb les dades de Via Universitària.

El catedràtic de sociologia de la Universitat de València i coautor de l'estudi, Antonio Ariño, ha remarcat que "si no hi ha un sistema d'ajudes adequat" pels estudiants universitaris que ho necessiten, "tot depèn de la família", el que situa "les desigualtats socials" com a condicionat des de l'inici dels estudis universitaris. "Aquestes desigualtats ja no es corregiran, perquè es reproduïxen en tot: En la titulació que tries, en el règim de dedicació...", ha manifestat.

Precisament, el 41% dels universitaris es dediquen exclusivament a estudiar i el 59% restant ha de compaginar els estudis amb alguna feina. Específicament, a la vegada que estudien, el 24,2% d'aquests casos treballa de manera intermitent, el 19% fa jornada parcial i un 15,2% fa jornada completa. En relació a la modalitat, els estudiants en línia treballen en jornada completa en un 65% i només 1 de cada 10 es dediquen exclusivament als estudis.

Sobre les vies d'accés, l'informe revela que el 67,4% dels estudiants entra a través de la Prova d'Accés a la Universitat (PAU), però el 18,2% dels estudiants ha arribat a la universitat després d'acabar la formació professional (FP), és a dir, com a tècnic superior. Segons Elena Sintès, l'FP és una via cada vegada més emprada sobretot pels alumnes amb un nivell socioeconòmic baix i ha indicat que 1 de cada 4 estudiants de classe baixa l'han fet servir, en contrast amb l'índex d'1 de cada 8 d'origen social alt.

En termes de percepció, només el 33% dels enquestats creuen que la titulació escollida els permetrà aconseguir una professió de prestigi o ben pagada. Alhora, el 73% dels enquestats afirmen haver escollit els estudis per vocació, i d'aquests un 70% ho han fet considerant que es corresponen amb les seves aptituds.

En ser preguntats per la utilitat dels seus estudis, el 81% dels alumnes creu que ho són per cultivar-se i enriquir els seus coneixements, un 40% per assegurar-se uns bons ingressos, i un 25% per aconseguir una posició social alta. A més, la valoració majoritària de l'experiència universitària és "acontentament, sense més" en un 44% dels enquestats.

En ocupació familiar, el 36% de les mares i el 49% dels pares dels estudiants universitaris tenen ocupacions de nivell alt, un percentatge que no es correspon, segons l'estudi, amb l'índex al conjunt de la població, que és d'un 26% i un 28% respectivament. Sobre formació dels progenitors, més del 40% dels estudiants universitaris provenen de llars amb un nivell d'estudis baix. No obstant això, l'informe

destaca que els fills de pares amb estudis universitaris tenen més presència a la universitat de la que tenen en la societat en conjunt.

Una altra dada destacada de l'enquesta Via Universitària és el 10% d'alumnes que han fet una estada per estudis a l'estranger, tot i que el 25% té planejat fer-ho. A nivell acadèmic, l'informe mostra que els estudiants que estudien menys de 21 hores setmanals i els que estudien entre 21 i 40 tenen un resultat acadèmic molt similar: entorn al 22% tenen un 8 i prop del 39% un 7.

Antonio Ariño ha manifestat la necessitat que les universitats tinguin en compte "les característiques reals" dels seus estudiants i contemplar aquests indicadors, ja que són elements "carregats de desigualtats socials". "Si la universitat es torna cega davant d'aquesta realitat, difícilment els resultats que obtindran els estudiants seran els mateixos", ha sentenciat.

Sobre aquest aspecte, l'informe Via Universitària planteja mesures com fomentar i incrementar vies d'accés alternatives; millorar l'acompanyament de l'estudiant i la seva orientació; flexibilitzar les opcions d'estudi amb estratègies com horaris comprimits; i apostar per un sistema d'ajuts i beques pels alumnes en situació més vulnerable.